

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Ε΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Η ιστορία και οι... λέξεις. Φτιάχνουμε το δικό μας ιστορικό λεξικό»

Συγγραφή: ΜΠΟΚΟΛΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

Εφαρμογή: ΜΠΟΚΟΛΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η ιστορία και οι... λέξεις. Φτιάχνουμε το δικό μας ιστορικό λεξικό.

Εφαρμογή σεναρίου

Βασίλης Μπόκολας

Δημιουργία σεναρίου

Βασίλης Μπόκολας

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα και Ιστορία

Τάξη

Στ' Δημοτικού

Σχολική μονάδα

Λάτσειο Δημοτικό Σχολείο, Κολλέγιο Ψυχικού (Ελληνοαμερικανικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα)

Χρονολογία

Από 29-4-2014 έως 28-5-2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Στ' Δημοτικού, 12^η ενότητα «25^η Μαρτίου, Ο λόγος του Κολοκοτρώνη στην Πνύκα», *Ιστορία Στ' Δημοτικού*, ενότητα Β, «Οι Έλληνες κάτω από τη λατινική και την οθωμανική κυριαρχία (1453-1821)» και ενότητα Γ, «Η Μεγάλη Επανάσταση (1821-1830)».

Διαθεματικό

Ναι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 8 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: συμβατική διδακτική αίθουσα, εργαστήριο πληροφορικής και «εικονικός χώρος- ψηφιακή τάξη».

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Στο εργαστήριο Πληροφορικής θα πρέπει να υπάρχει ο απαιτούμενος αριθμός Η/Υ, οι οποίοι θα είναι εφοδιασμένοι με τα απαραίτητα λογισμικά και σύνδεση στο διαδίκτυο. Η ύπαρξη και η αξιοποίηση κάποιας ιστοσελίδας του σχολείου ή κάποιου blog με περιβάλλον συζήτησης θα διευκόλυνε τη διαδικασία (αλλά δεν είναι απαραίτητη). Οι μαθητές θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία (θα δουλέψουν σε ομάδες των δύο μαθητών), με την πλοήγηση στο διαδίκτυο, με βασικές λειτουργίες των Windows (άνοιγμα φακέλου, αρχείου, αποθήκευση, εκτύπωση κ.λπ.) της επεξεργασίας κειμένου και με το λογισμικό για την δημιουργία ηλεκτρονικού λεξικού. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να έχει τοποθετήσει στους υπολογιστές του εργαστηρίου φάκελο με τα απαιτούμενα έγγραφα του σεναρίου. Παράλληλα, καλό θα ήταν να είχε ολοκληρωθεί η διδασκαλία των ενοτήτων που αφορούν την ελληνική επανάσταση του 1821 στο μάθημα της ιστορίας. Πιο συγκεκριμένα, οι μαθητές να έχουν διδαχθεί την ενότητα Β, «Οι Έλληνες κάτω από τη λατινική και την οθωμανική κυριαρχία (1453-1821)» και την ενότητα Γ, «Η Μεγάλη Επανάσταση (1821-1830)».

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Το σενάριο αντλεί

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρωτότυπο και δεν αξιοποιεί στοιχεία από άλλα σενάρια.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο διδακτικό αυτό σενάριο ο βασικός σκοπός είναι οι μαθητές να εντοπίσουν και να ερμηνεύσουν δύσκολους ιστορικούς όρους. Σε πρώτη φάση, αφού μελετήσουν το κείμενο του βιβλίου τους, να εντοπίσουν δύσκολους ιστορικούς όρους και ερευνώντας σε ηλεκτρονικά λεξικά να καταγράψουν την ερμηνεία αυτών. Σε δεύτερη φάση –υιοθετώντας τον ρόλο του δημιουργού– να απλοποιήσουν τις ερμηνείες αυτές μετασχηματίζοντάς τες και να «κατασκευάσουν» ένα ηλεκτρονικό λεξικό για να το προσφέρουν προς χρήση στους υπόλοιπους μαθητές του σχολείου. Ο βασικός στόχος της προτεινόμενης δραστηριότητας είναι να εξασκηθούν τα παιδιά στο να διερευνούν και να ανακαλύπτουν αυτόνομα τη σημασία μιας άγνωστης λέξης. Σημαντικό εργαλείο γι' αυτή την εξάσκηση/διερεύνηση αποτελούν οι ΤΠΕ, οι οποίες αξιοποιούνται προς την κατεύθυνση αυτή, αλλά και ως προς την επίτευξη των στόχων του σχολικού βιβλίου.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Στο εν λόγω διδακτικό σενάριο οι μαθητές αξιοποιούν την τεχνολογία για να απαντήσουν σε ένα δύσκολο ζήτημα με επιστημονικές, κοινωνικές και εκπαιδευτικές προεκτάσεις.

Στις αρχές του 21^{ου} αιώνα, η ιστορική έρευνα, η ιστορική επιστήμη, όπως εφαρμόζεται στην πράξη περνά μια εξαιρετικά σφριγηλή, δραστήρια και ανανεωτική περίοδο (Cannadine 2007, 15). Αλλά και σε ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο, τόσο σε διεθνές επίπεδο όσο και σε εγχώριο, έχει δημιουργηθεί τα τελευταία χρόνια μια ανάλογη κατάσταση. Οι εφημερίδες, τα περιοδικά και τα ΜΜΕ με πολλά εκδοτικά αλλά και ψηφιακά εγχειρήματα ευαγγελίζονται το «ξαναγράψιμο της ιστορίας» ή την «αντικατάσταση της στρεβλής ιστορίας», προβάλλοντας μάλιστα συχνά μια «άλλη» ιστορία από αυτήν που διδάσκεται στο σχολείο. Στη λογοτεχνία αντίστοιχα πραγματοποιήθηκε μια μεγάλη στροφή προς την ιστορία καθιστώντας την τελευταία καθημερινό ανάγνωσμα. Επίσης, η τεχνολογία της πληροφορίας επιφύλασσε για την ιστορία μια προνομιακή θέση στο διαδίκτυο όπου κανείς μπορεί να βρει πλέον αμέτρητους σχετικούς κόμβους (Λιάκος 2007, 15-17). Τέλος, τόσο οι διεθνείς τηλεοπτικοί σταθμοί (BBC, History Channel κλπ.) αλλά και η ελληνική τηλεόραση ασχολούνται όλο και περισσότερο με ιστορικά ζητήματα ενώ πληθαίνουν οι εκπομπές και τα αφιερώματα με σαφή ιστορικό προσανατολισμό (λ.χ. «Οι Μεγάλοι Έλληνες», «1821» από τον ΣΚΑΪ, «Η μηχανή του χρόνου» από την NET κλπ.). Η νέα αυτή κατάσταση δημιουργεί διάφορα ζητήματα. Οι ίδιοι οι ιστορικοί αναγνωρίζουν ότι ενώ γράφεται υπερβολικά πολλή ιστορία, συχνά «σε ζοφερή πρόζα ή σε απροσπέλαστο επαγγελματικό ιδιόλεκτο», «αποτυγχάνει πλήρως να φτάσει σε ευρύτερο ακροατήριο» (Cannadine 2007, 16-17).

Μάλιστα και στην εκπαίδευση έχουν πληθύνει οι μελέτες –ακόμη και με βάση στατιστικές αναλύσεις– που καταδεικνύουν ότι τα κείμενα των βιβλίων της ιστορίας διακρίνονται για τον υψηλό βαθμό αναγνωστικής δυσκολίας και κατανόησης. Σύγχρονη έρευνα αναδεικνύει τα εγχειρίδια της Γ' και Στ' Δημοτικού και Γ' Γυμνασίου ως τα δυσκολότερα (Βαμβακάρη, Πουλόγιαννη 2013). Ειδικά το βιβλίο της Στ' Δημοτικού, αποτελεί –με βάση και προσωπικές διαπιστώσεις– έναν πραγματικό «Γολγοθά» ως προς τη διδακτική του αντιμετώπιση.

Στο παρόν σενάριο οι μαθητές, χωρισμένοι σε ομάδες των δύο (2) ατόμων, εργάζονται στην αίθουσα των Η/Υ, μπροστά από τον δικό τους υπολογιστή. Κατά τη διδασκαλία του σεναρίου εφαρμόζεται η καθοδηγούμενη ανακάλυψη. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι υποστηρικτικός και καθοδηγητικός. Ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί τις ερωτήσεις, τη συζήτηση, προβληματισμούς, φύλλα δραστηριοτήτων και δραστηριότητες με τη χρήση των ΤΠΕ, προκειμένου να καθοδηγήσει τους μαθητές να ανακαλύψουν τη γνώση. Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται η ενεργητική συμμετοχή των μαθητών και η μάθηση που επιτυγχάνεται είναι ουσιαστική και όχι μηχανική.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές/-τριες επιδιώχθηκε:

- να αντιληφθούν την έννοια της 'ορολογίας', δηλαδή «το σύνολο των ειδικών όρων που χρησιμοποιούνται σε μια επιστήμη, τέχνη, τεχνική ή άλλη ανθρώπινη δραστηριότητα»·
- να αναγνωρίζουν πότε δεν έγιναν κατανοητοί και να επαναδιατυπώνουν ή να επαναλαμβάνουν το εκφώνημά τους ή το γραπτό τους κείμενο·
- να συνεργάζονται και να αλληλεπιδρούν·

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/-τριες επιδιώχθηκε:

- να αναπτύξουν στρατηγικές γραπτού λόγου και μετασχηματισμού μικρών κειμένων·
- να συνειδητοποιήσουν την αναγκαιότητα των χαρακτηριστικών της ευκρίνειας, της ακρίβειας, της σαφήνειας και της ορθότητας κατά τη γραπτή απόδοση του νοήματος μια λέξης·

- να διαμορφώσουν οι ίδιοι κείμενα που θα εξυπηρετούν πραγματικές μαθησιακές ανάγκες.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές/-τριες επιδιώχθηκε:

- να εξοικειωθούν με τη χρήση προγράμματος επεξεργασίας κειμένου·
- να εξοικειωθούν με την πλοήγηση στο διαδίκτυο και την περιήγηση στο εσωτερικό ιστότοπου·
- να κατανοήσουν ότι μια λέξη μπορεί να έχει πολλές και διαφορετικές ερμηνείες·
- να αναπτύξουν δεξιότητες οπτικού εγγραμματισμού.

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές συνεργαζόμενοι σε μικρές ομάδες αποκτούν ή ενισχύουν δεξιότητες συνεργασίας. Ακολουθούνται πολυαισθητηριακές μέθοδοι για την ενίσχυση της μάθησης. Οι μαθητές λειτουργούν με μαθησιακή αυτονομία οπτικοποιώντας και λεκτικοποιώντας τις ενέργειές τους. Οι μαθητές μέσω της διαμορφωτικής αξιολόγησης μούνται σε μεταγνωστικές δεξιότητες, όπως στο να αξιολογούν αντικειμενικά και ισορροπημένα τις εργασίες των συμμαθητών τους (εντοπίζοντας σημεία προς επιβράβευση και σημεία προς καλύτερευση) αλλά και να εξελίσσουν οι ίδιοι τη δουλειά τους με βάση αντίστοιχη αξιολόγηση από τους συμμαθητές τους. Η μέθοδος αυτή συμβάλλει στη μείωση των μηχανιστικών λαθών (Crimi & Tompkins 2005).

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Βάση για την υλοποίηση του σεναρίου μπορεί να αποτελέσουν η διδασκαλία των εννοιών από το βιβλίο *Γλώσσα Στ' Δημοτικού*, 12^η ενότητα «25^η Μαρτίου», «Ο

λόγος του Κολοκοτρώνη στην Πνύκα» και από την *Ιστορία Στ' Δημοτικού*, ενότητα Β, «Οι Έλληνες κάτω από τη λατινική και την οθωμανική κυριαρχία (1453-1821)» και ενότητα Γ, «Η Μεγάλη Επανάσταση (1821-1830)». Τέλος, αφορμές μπορούν να ληφθούν από την καθημερινότητα των παιδιών και την επαφή τους με πολλά είδη ιστορικών κειμένων κυρίως μέσα από την ανάγνωση εφημερίδων, την πλοήγηση στο διαδίκτυο ή την παρακολούθηση τηλεοπτικών εκπομπών ή ιστορικών ντοκιμαντέρ.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο υπηρετεί τον γενικότερο σκοπό για το γλωσσικό μάθημα να εμπλέκονται οι μαθητές/-τριες σε διδακτικές μεθόδους και ψηφιακά εργαλεία που είναι προσανατολισμένα στη διερευνητική μάθηση. Ειδικότερα, οι εμπλεκόμενοι με το διδακτικό σενάριο μαθητές εργάζονται για την υλοποίηση στόχων που περιλαμβάνονται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών όπως η χρησιμοποίηση τύπων κειμένου για διάφορους σκοπούς και διάφορους αποδέκτες, η διάκριση σχέσεων μεταξύ των προθέσεων του γράφοντος και της γλωσσικής μορφής ή του είδους του λόγου που χρησιμοποιεί, αλλά και η γραφή μικρών κειμένων από τους μαθητές με βάση τον κόσμο της εμπειρίας τους.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Το σενάριο περιλαμβάνει δραστηριότητες λειτουργικής ένταξης εργαλείων ΤΠΕ στη διδακτική και μαθησιακή διαδικασία. Πιο συγκεκριμένα αξιοποιούνται:

- Επιλεγμένες ιστοσελίδες για την άντληση κειμενικού και οπτικοακουστικού υλικού.
- Το πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου, το οποίο χρησιμοποιείται για να οργανώσουν οι μαθητές τις ιδέες τους, να συγκροτήσουν και να μετασχηματίσουν τα δικά τους μικρά κείμενα.
- Το ηλεκτρονικό λεξικό, το οποίο δίνει την ευχέρεια στον μαθητή όχι μόνο να εξοικειωθεί με ένα σύγχρονο και βασικό εργαλείο για τη γλώσσα, αλλά και να εξοικειωθεί με ποικίλους και εναλλακτικούς τρόπους αναζήτησης.

- Η διαδραστική πλατφόρμα της τάξης, στην οποία οι μαθητές μπορούν με εύκολο τρόπο να δημοσιοποιήσουν και να οπτικοποιήσουν την εργασία τους.

Κείμενα (προτεινόμενα)

- «Ο λόγος του Κολοκοτρώνη στην Πνύκα»

«Γλώσσα Στ' Δημοτικού», 12^η ενότητα 25^η Μαρτίου

- «Οι Έλληνες κάτω από τη λατινική και την οθωμανική κυριαρχία (1453-1821)», ενότητα Β,
- «Η Μεγάλη Επανάσταση (1821-1830)», ενότητα Γ.

«Ιστορία Στ' Δημοτικού», όλα τα κεφάλαια των παραπάνω ενοτήτων.

Βίντεο

- «Μια ιδέα γεννιέται» (10':48'' έως 19':07'')

Ντοκιμαντέρ της τηλεόρασης του ΣΚΑΪ με τίτλο «1821»- οκτάλεπτο απόσπασμα από το δεύτερο επεισόδιο με τον ομώνυμο τίτλο.

Ιστοσελίδες

- Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής (Τριανταφυλλίδη), από την «Πύλη για την ελληνική Γλώσσα».
- Ελληνική Ιστορία στο διαδίκτυο, το κείμενο, Εισαγωγή: Η Φιλική Εταιρεία του ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού (εγκεκριμένη από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο).

Άλλο υλικό

- Φάκελος που συνοδεύει το διδακτικό σενάριο με το όνομα «Συνοδευτικό υλικό». Ο φάκελος περιλαμβάνει απαραίτητα ηλεκτρονικά αρχεία και τα φύλλα δραστηριοτήτων, τα οποία περιγράφονται στο σενάριο. Το

συνοδευτικό υλικό θα πρέπει να προεγκατασταθεί στους Η/Υ με το όνομα της ομάδας των μαθητών (λ.χ. Ομάδα 1, Ομάδα 5 κλπ).

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η διδακτική ώρα

Ολομέλεια

Τόπος: αίθουσα της τάξης

Κατάλληλη αφορμή για την ενασχόληση με αυτό το διδακτικό σενάριο αποτέλεσε η διδασκαλία της 12^{ης} ενότητας, «25^η Μαρτίου» του σχολικού εγχειριδίου *Γλώσσα Στ' Δημοτικού* και πιο συγκεκριμένα το κείμενο [«Ο λόγος του Κολοκοτρώνη στην Πνύκα»](#) (σσ. 105-106). Αξίζει να σημειωθεί ότι είχε ολοκληρωθεί η διδασκαλία των εννοιών που αφορούν την ελληνική επανάσταση του 1821 στο μάθημα της ιστορίας. Πιο συγκεκριμένα, η ενότητα Β, [«Οι Έλληνες κάτω από τη λατινική και την οθωμανική κυριαρχία \(1453-1821\)»](#) και ενότητα Γ, [«Η Μεγάλη Επανάσταση \(1821-1830\)»](#),

Αρχικά έγινε προβολή του κειμένου [«Ο λόγος του Κολοκοτρώνη στην Πνύκα»](#) στον βιντεοπροβολέα ή στον διαδραστικό πίνακα, ενός κειμένου που κατά την «ομολογία» του εισαγωγικού σημειώματος «έχει γραφτεί σε παλιότερη εποχή, όταν η μορφή της ελληνικής γλώσσας ήταν διαφορετική» (σ. 105). Πρόκειται για ένα εύκολο κείμενο με λίγες «δύσκολες» λέξεις. Πραγματοποιήθηκε μεγαλόφωνη ανάγνωση από τον εκπαιδευτικό, ενώ από πριν έχει ζητηθεί από τους μαθητές να σημειώσουν λέξεις ή εκφράσεις που τυχόν δεν καταλαβαίνουν. Έπειτα συζητήσαμε με τους μαθητές αν τους άρεσε το κείμενο και αν πιστεύουν πως το εισαγωγικό σχόλιο είχε κάποια βάση. Τους ρωτήσαμε δηλαδή αν κατάλαβαν το περιεχόμενο κι αν εντόπισαν κάποιες δυσκολονόητες λέξεις. Με βάση τις απαντήσεις και τα σχόλιά τους συζητήσαμε για

τις λέξεις, «εδημηγορούσαν», «όθεν», «φρόνιμος» «μπαρουτόβολα» αλλά και για την έκφραση «εκατόν Έλληνες έβαζαν πέντε χιλιάδες εμπρός».

Ενημερώσαμε τα παιδιά ότι ο στόχος μας είναι να αντιληφθούν ότι το πρώτο επίπεδο δυσκολίας στην κατανόηση της «ιστορικής γλώσσας» έχει να κάνει με το πόσο παλιό είναι το κείμενο, είτε είναι διασκευασμένο, είτε πρόκειται για μια αυθεντική πηγή ή μαρτυρία μιας προγενέστερης εποχής. Σε δεύτερο επίπεδο ο στόχος ήταν να καταλάβουν τη δυσκολία ορολογίας που «κρύβουν» τα σύγχρονα κείμενα,

δηλαδή τα ιστορικά κείμενα που γράφονται στις μέρες μας. Μάλιστα αναφορά έγινε και για τα ψηφιακά κείμενα, που λόγω χάρη βρίσκουμε στο διαδίκτυο ή και τα ιστορικά ντοκιμαντέρ που βλέπουμε στην τηλεόραση ή και αλλού.

Μετά την ενημέρωση των μαθητών για τους στόχους ακολούθησε η οργάνωση της διαδικασίας. Η τάξη χωρίστηκε σε ομάδες των δύο (2) μαθητών και ορίστηκαν αριθμοί-ταυτότητες για κάθε ομάδα (λ.χ. η ομάδα 1, ή η ομάδα 12). Τους εξηγήσαμε ότι σε αυτή την προσπάθεια κάθε ομάδα θα αναλάβει να εντοπίσει και να ερμηνεύσει δύσκολους ιστορικούς όρους με τη βοήθεια ηλεκτρονικού λεξικού. Έπειτα όλοι μαζί θα φτιάξουμε το δικό μας ιστορικό λεξικό!

2η & 3η διδακτική ώρα

Εργασία σε ομάδες

Τόπος: αίθουσα Πληροφορικής

Μετά από τη σχετική συζήτηση που έγινε στην ολομέλεια, τα παιδιά βρέθηκαν μπροστά στους υπολογιστές ανά δυάδες. Κλήθηκαν να ανοίξουν από τους φακέλους που βρίσκονταν στην επιφάνεια εργασίας το Α΄ Φύλλο δραστηριοτήτων (το δούλεψαν σε έντυπη μορφή). Τους καλέσαμε να διαβάσουν την 1^η Δραστηριότητα και ανοίξουν την ιστοσελίδα του ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού (εγκεκριμένη από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο), [Ελληνική Ιστορία στο διαδίκτυο](#). Σύμφωνα με τις οδηγίες του φύλλου έπρεπε να διαβάσουν το κείμενο, [Εισαγωγή: Η Φιλική Εταιρεία](#), να εντοπίσουν και να καταγράψουν τις λέξεις ή τις φράσεις που τους δυσκόλευαν. Πρόκειται για ένα ήπιας δυσκολίας κείμενο με αρκετές «δύσκολες» λέξεις. Με βάση τις απαντήσεις και τα σχόλιά τους αξιοποιήσαμε και συζητήσαμε λέξεις-εκφράσεις όπως: «διαδικασία εθνογένεσης», «επαναστατικών ζυμώσεων», «τεκτονικές στοές», *συνωμοτικό, μύηση, πλειάδα, επιφανείς, μετεγκατάσταση, ευυπόληπτα, τελετουργικό.*

Σε αυτή τη φάση παρουσιάσαμε στον βιντεοπροβολέα το [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) και τη χρήση του. Τους δείξαμε πώς να κάνουν μια απλή αναζήτηση ψάχνοντας για παράδειγμα τη λέξη «τελετουργικό». Έπειτα κάναμε αντιγραφή και επικόλληση σε ένα νέο αρχείο. Τους διαβάσαμε τη σημασία της λέξης και τους εξηγήσαμε τα σύμβολα (λ.χ. ~) και τις συντομογραφίες (λ.χ. «ως ουσ.»).

τελετουργικός -ή -ό [teleturjikos] **E1** : που έχει σχέση με την τελετουργία, που χρησιμοποιείται σε αυτή ή που γίνεται σύμφωνα με αυτή: *Τελετουργικοί κανόνες / χοροί. Τελετουργικά σκεύη. Η υποδοχή των νέων μελών της οργάνωσης γίνεται με έναν πολύ τελετουργικό τρόπο.* || (ως ουσ.) το **τελετουργικό**, η τυπική τάξη που ακολουθείται σε μια τελετουργία. **τελετουργικά** ΕΠΙΡΡ: *Η έπαρση και η υποστολή της σημαίας γίνεται ~.*

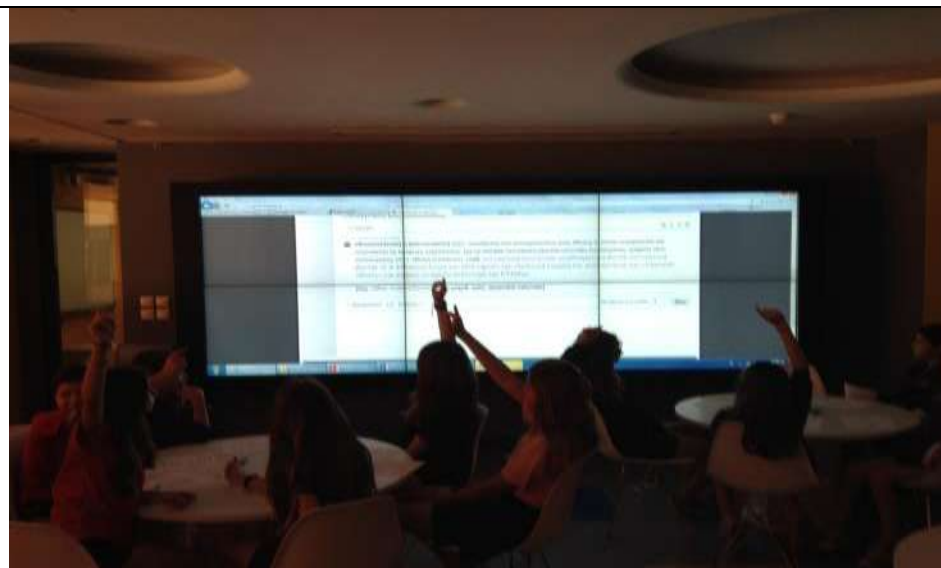
[λόγ. τελετουργ(ία) -ικός]

Έπειτα προσπαθήσαμε μαζί με τους μαθητές μας να κατανοήσουμε τη φράση «διαδικασία εθνογένεσης», επιχειρώντας να βρούμε στο λεξικό τη λέξη «εθνογένεση».

Η αναζήτηση δεν επέστρεψε κανένα αποτέλεσμα.

Βεβαιωθείτε για την ορθογραφία των λέξεων που αναζητήσατε ή δοκιμάστε μια αναζήτηση με λιγότερο αυστηρά κριτήρια.

Δεν προέκυψε κάποιο αποτέλεσμα κι έτσι εξηγήσαμε στα παιδιά ότι καμιά φορά, αν δεν βρίσκουμε τη σημασία κάποιας λέξης είτε πρέπει να αξιοποιούμε άλλα λεξικά είτε να αναλύουμε, να «σπάμε» δηλαδή τη λέξη και να αναζητούμε μεμονωμένες σημασίες. Λόγου χάρι, σπάζοντας τη λέξη σε «έθνος» και «γένεση» καταλαβαίνουμε ότι πρόκειται για τη διαδικασία γέννησης, δημιουργίας ενός έθνους.

Στη συνέχεια καλέσαμε τις ομάδες ακολουθώντας το παράδειγμά μας να κάνουν το ίδιο και για πέντε (5) άλλες λέξεις που τους φαίνονται δύσκολες και να επικολλήσουν το αποτέλεσμα στο συγκεκριμένο πλαίσιο. Ακολούθησε συζήτηση στην ολομέλεια, όπου κάθε ομάδα παρουσίασε την προσπάθειά της και ανέφερε πιθανά προβλήματα που ανέκυψαν.

Συνεχίζοντας στη 2η Δραστηριότητα προβάλαμε ένα από τα ντοκιμαντέρ της τηλεόρασης του ΣΚΑΪ με τίτλο «1821». Πρόκειται για ένα οκτάλεπτο απόσπασμα από το δεύτερο επεισόδιο με τίτλο [«Μια ιδέα γεννιέται»](#) (10:48 έως 19:07). Το κείμενο έχει πολλές «δύσκολες» λέξεις. Τους καλέσαμε να το ξαναδοούν, να εντοπίσουν και να καταγράψουν τις λέξεις ή τις φράσεις που τους δυσκόλευαν. Αναλόγως με τις απαντήσεις και τα σχόλιά τους αξιοποιήσαμε και συζητήσαμε τις παρακάτω λέξεις-εκφράσεις (παρακάτω με τη σειρά που ακούγονται στο απόσπασμα): «που τελεί υπό ρωσικό έλεγχο», «εντάχθηκε στον αγγλικό στρατό», *περιηγητές, κοιτίδα, ζωτικό τμήμα της μόρφωσης, πεποίθηση*, «δεν είχαν προσλάβει το σημερινό περιεχόμενο», *κλασικισμός, ρομαντισμός, διανοούμενοι*, «λίκνο του ευρωπαϊκού πολιτισμού», «ανερχόμενη αστική τάξη», «αυτόπτης μάρτυρας», «εθνική οντότητα», *απέχθεια, εσπερία*.

Αφού οι μαθητές σημειώσαν τις λέξεις που δε γνώριζαν παρουσιάσαμε στον βιντεοπροβολέα και στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) τη χρήση «αποθήκευση στο καλάθι» όταν πρόκειται για τη συγκέντρωση της σημασίας πολλών λέξεων. Τους δείξαμε πώς να κάνουν μια συνολική αναζήτηση άγνωστων λέξεων ψάχνοντας (για παράδειγμα) τις λέξεις, «λίκνο», «κοιτίδα» και «ζωτικός». Έπειτα κάναμε συνολικά για όλα τα αποτελέσματα των αναζητήσεων αντιγραφή και επικόλληση από το καλάθι σε ένα νέο αρχείο.

ζωτικός -ή -ό [zotikós] **E1** : **1.** που είναι απαραίτητος για τη διατήρηση της ζωής ενός ζωντανού οργανισμού: *Τα ζωτικά όργανα / οι ζωτικές λειτουργίες του ανθρώπινου οργανισμού.* **2.** που έχει έναν καθοριστικό ρόλο για τη ζωή, την ύπαρξη και την εξέλιξη κάποιου (συνήθ. ενός συνόλου): *Τα ζωτικά προβλήματα*

της πόλης μας. Τα ζωτικά συμφέροντα του ελληνισμού. || (ειδ.) ~ χώρος (ενός έθνους), που θεωρείται απαραίτητος για την ανάπτυξή του: Η θεωρία του ζωτικού χώρου επινοήθηκε λίγο πριν από τον α' παγκόσμιο πόλεμο, για να στηρίζει την επεκτατική πολιτική της Γερμανίας.

[Λεξικό Τριανταφυλλίδη]

λίκνο το [λίκνο] [O39](#) : **1.** (λόγ.) η κούνια του μωρού. **2.** (μτφ.) ο τόπος γέννησης, η κοιτίδα: Η αρχαία Ελλάδα είναι το ~ του ευρωπαϊκού πολιτισμού.

[λόγ. < αρχ. λίκνον `καλάθι για λίχνισμα, κούνια']

[Λεξικό Τριανταφυλλίδη]

ρομαντισμός ο [romandizμός] [O17](#) : **1.** λογοτεχνική και καλλιτεχνική κίνηση (κατά το 18ο αιώνα και τις αρχές του 19ου) που έδινε υπερβολική σημασία στη φαντασία και στο συναίσθημα: Γαλλικός / γερμανικός / αγγλικός ~. Η αντίθεση του ρομαντισμού προς τον κλασικισμό. **2.** η τάση, η διάθεση του ρομαντικού: Ο ~ των νέων ανθρώπων.

Εξηγήσαμε στα παιδιά ότι πολλές φορές μία λέξη έχει δύο (2) ή και παραπάνω σημασίες ανάλογα με τον τρόπο ή με το πλαίσιο που χρησιμοποιείται. Χαρακτηριστικές είναι οι περιπτώσεις των λέξεων που αναζητήσαμε. Λόγου χάρι, η λέξη «ρομαντισμός» έχει δύο έννοιες. Μια όταν αναφέρεται στην καθημερινή ζωή και στα συναισθήματα των ανθρώπων και μία άλλη όταν αναφέρεται σε ιστορικές περιόδους και αφορά τάσεις στον πολιτισμό και την τέχνη. Έπειτα καλέσαμε τους μαθητές να κάνουν μια συνολική αναζήτηση πέντε (5) άγνωστων λέξεων με τη χρήση της αποθήκευσης στο «καλάθι» και να τις επικολλήσουν στον χώρο που προβλέπει η δραστηριότητα. Με την ολοκλήρωση της εν λόγω δραστηριότητας οι ομάδες παρουσίασαν στην ολομέλεια μία λέξη που βρήκαν με παραπάνω από μία σημασία. Επίσης συζήτησαν τι τους έκανε εντύπωση από τη διαδικασία.

4η & 5η διδακτική ώρα

Εργασία σε ομάδες

Τόπος: αίθουσα πληροφορικής

Στη συνέχεια ακολούθησε συζήτηση στην ολομέλεια. Συζητήσαμε και αξιολογήσαμε γενικά την πορεία των εργασιών μας αλλά και ειδικότερα το θέμα των λέξεων που μας δυσκολεύουν στην κατανόηση των κειμένων που αφορούν την ιστορία. Ρωτήσαμε τα παιδιά πώς νομίζουν ότι μπορούμε να αντιμετωπίσουμε αυτό το πρόβλημα; Επίσης συζητήσαμε το αν μπορούμε εμείς (ο εκπαιδευτικός και οι μαθητές) να κάνουμε κάτι; Καταλήξαμε ότι δεν μπορούμε να παρέμβουμε στο διαδίκτυο ή στις μιντιακές παραγωγές. Μπορούμε όμως να κάνουμε κάτι για το βιβλίο της ιστορίας που χρησιμοποιούμε στο σχολείο και να βοηθήσουμε όλα τα παιδιά που θα το διαβάσουν. Τα παιδιά συμφώνησαν ότι υπάρχουν πολλές δύσκολες λέξεις στο σχετικό βιβλίο. Καθώς λοιπόν δεν υπάρχει ένα λεξικό για την ιστορία όπως λόγω χάρη υπάρχει για το μάθημα της «Γλώσσας» συμφωνήσαμε –τώρα που ξέρουμε να αναζητούμε σημασίες λέξεων- να φτιάξουμε ένα ιστορικό λεξικό. Ακολούθησε ο σχεδιασμός της διαδικασίας. Οι ομάδες των δύο (2) μαθητών ανέλαβαν δύο κεφάλαια από τα συνολικά είκοσι οκτώ (28) των παρακάτω ενότητων: ενότητα Β, [«Οι Έλληνες κάτω από τη λατινική και την οθωμανική κυριαρχία \(1453-1821\)»](#) και ενότητα Γ, [«Η Μεγάλη Επανάσταση \(1821-1830\)»](#). Ανάλογα με τους αριθμούς τους (λ.χ. Ομάδα 1, Ομάδα 2 κλπ.), ανέλαβαν ανά δύο (2) τις ενότητες με τη σειρά. Ενδεικτικά, για την τάξη που είχε είκοσι οκτώ (27) μαθητές:

Ομάδα 1: ενότητες Β1 και Β2

Ομάδα 2: ενότητες Β3 και Β4

.....

Ομάδα 14: ενότητες Γ17 και Γ18

Ακολούθως τους ζητήθηκε σε πρώτη φάση, αφού μελετήσουν τα κείμενα του βιβλίου τους να εντοπίσουν δέκα (10) με δεκαπέντε (15) δύσκολους όρους και ερευνώντας στο ηλεκτρονικό λεξικό να καταγράψουν την ερμηνεία αυτών.

Σημειώνουμε πως οι λέξεις που αναζήτησαν αφορούσαν μόνο το κυρίως κείμενο κάθε κεφαλαίου. Επίσης δεν έπρεπε να είναι λέξεις που επεξηγούνται στο γλωσσάρι, το οποίο βρίσκεται στο τέλος κάθε κεφαλαίου. Με την ολοκλήρωση της προσπάθειας οι ομάδες ανακοίνωσαν τις λέξεις που εντόπισαν στην ολομέλεια για την αποφυγή της περίπτωσης να έχουν εντοπιστεί ίδιες λέξεις από τις ομάδες. Σε δεύτερη φάση οι μαθητές -υιοθετώντας τον ρόλο του δημιουργού- κλήθηκαν να απλοποιήσουν τις ερμηνείες αυτές, να αφαιρέσουν εξειδικευμένα σύμβολα του ηλεκτρονικού λεξικού αλλά και να τις μετασχηματίσουν ώστε να είναι κατανοητές από τους συμμαθητές τους. Τους δώσαμε ένα απλό παράδειγμα χρησιμοποιώντας τη λέξη «ρομαντισμός» που είχαμε προηγουμένως αξιοποιήσει. Παρακάτω με κόκκινο σημειώνεται ότι προτάθηκε στα παιδιά να αφαιρεθεί και με μπλε οι λέξεις που προτάθηκε να αλλάξουν ή να προστεθούν.

ρομαντισμός ο ~~[romandizμός]~~ Ο17 : 1. λογοτεχνική και καλλιτεχνική κίνηση (κατά το 18ο αιώνα και τις αρχές του 19ου) που έδινε ~~υπερβολική~~ **μεγάλη** σημασία στη φαντασία και στο συναίσθημα: Γαλλικός / γερμανικός / αγγλικός ~. ~~Η αντίθεση του ρομαντισμού προς τον κλασικισμό.~~ 2. η τάση, η διάθεση του ρομαντικού **ατόμου** : *Ο ~ των νέων ανθρώπων.*

Κατά τη διάρκεια του εγχειρήματος ο εκπαιδευτικός συζητούσε διακριτικά και χαμηλόφωνα με τις ομάδες των μαθητών, αξιολογούσε άτυπα και κατεύθυνε την προσπάθειά τους, υπενθυμίζοντας τις προϋποθέσεις αλλά και να βοηθώντας με τυχόν απορίες επί της διαδικασίας.

Με την ολοκλήρωση της συγγραφής και του μετασχηματισμού των «λήμμάτων» οι μαθητές κλήθηκαν να αξιολογήσουν τις ομαδικές τους εργασίες (δηλαδή το λήμματα με τις επεξηγήσεις τους). Με βάση τις οδηγίες μπήκαν στην ηλεκτρονική διεύθυνση του σχολείου στον χώρο που αφορά την τάξη τους και ανέβασαν στον χώρο συζητήσεων (team discussion) τις λέξεις με τις σημασίες τους όπως τις διαμόρφωσαν.

5η διδακτική ώρα

Ατομική εργασία

Τόπος: αίθουσα πληροφορικής

Έπειτα, μπήκαν ατομικά στον χώρο συζητήσεων και αξιολόγησαν με παρατηρήσεις και σχόλια τα λήμματα και τις επεξηγήσεις που είχαν ετοιμάσει οι συμμαθητές τους. Η προσοχή έπρεπε να δοθεί στο να κάνουν μια ισορροπημένη κριτική αναφέροντας τι είναι πολύ καλό ή τι είναι πολύ κατανοητό αλλά και τι θα μπορούσε να είναι καλύτερο. Μπόρεσαν επίσης να κάνουν και συγκεκριμένες προτάσεις.

6η διδακτική ώρα

Εργασία σε ομάδες

Τόπος: αίθουσα Πληροφορικής

Στη συνέχεια, ομαδικά, μελέτησαν την αξιολόγηση και τα σχόλια των συμμαθητών τους και έκαναν τις απαραίτητες διορθώσεις ή αλλαγές.

7η & 8η διδακτική ώρα

Εργασία σε ομάδες

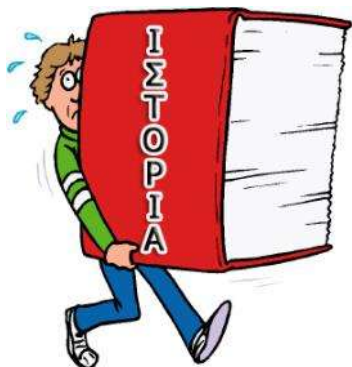
Κατά τις δύο αυτές ώρες τελευταίες ώρες πραγματοποιήθηκε η συγκρότηση, η «κατασκευή» του ηλεκτρονικού λεξικού από τις ομάδες με σκοπό να το προσφέρουν προς χρήση στους υπόλοιπους μαθητές του σχολείου. Τους καλέσαμε να ανοίξουν το αρχείο παρουσίασης με τίτλο «Ηλεκτρονικό λεξικό ιστορίας». Έπειτα να γράψουν – με τη σειρά κάθε ομάδα- τις λέξεις που βρήκαν και να δημιουργήσουν υπερ-συνδέσεις σε μια διαφάνεια στην ίδια παρουσίαση με βάση τις οδηγίες της δραστηριότητας. Τέλος στην τελευταία διαφάνεια συμπλήρωσαν το όνομα και το επώνυμό τους στο συννεφάκι που αντιστοιχεί στην ομάδα τους.

Σε αυτή τη φάση ολοκλήρωσης του σεναρίου ο εκπαιδευτικός διακριτικά και χαμηλόφωνα παρακολουθούσε τις ομάδες κατευθύνοντας την προσπάθειά τους και βοηθούσε με τυχόν απορίες επί της διαδικασίας.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Α΄

Ομάδα:

Δραστηριότητα 1 – Ιστορία στο διαδίκτυο.

Ανοίξτε την ιστοσελίδα του ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού, [Ελληνική Ιστορία στο διαδίκτυο](#). Διαβάστε το κείμενο, [Εισαγωγή: Η Φιλική Εταιρεία](#). Βρείτε λέξεις ή εκφράσεις που σας δυσκολεύουν και γράψτε τις στον παρακάτω πίνακα.

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

Από τις παραπάνω λέξεις που εντοπίσατε βρείτε στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) τη σημασία τριών (3) λέξεων που σας φαίνονται δυσκολότερες και επικολλήστε το αποτέλεσμα της αναζήτησής σας στο παρακάτω πλαίσιο.

Λέξη	Σημασία
------	---------

1.	
2.	
3.	

Δραστηριότητα 2 – Ιστορία και κινούμενη εικόνα.

Παρακολουθήστε προσεκτικά το απόσπασμα από το ντοκιμαντέρ της τηλεόρασης του ΣΚΑΪ με τίτλο «1821»: [«Μια ιδέα γεννιέται»](#) (10:48 έως 19:07). Προσοχή! Το κείμενο έχει πολλές «δύσκολες» λέξεις. Σημειώστε παρακάτω τις λέξεις ή τις φράσεις που δε γνωρίζετε.

<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

Από τις παραπάνω λέξεις που εντοπίσατε βρείτε στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) πέντε (5) άγνωστες λέξεις με τη χρήση της αποθήκευσης στο «καλάθι» και επικολλήστε τις παρακάτω.

ΦΥΛΛΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Β΄

Ομάδα:

Δραστηριότητα 1 –Εντοπίζω, βρίσκω, αλλάζω

Βήμα 1. Μελετήστε τα δύο κεφάλαια που αναλάβετε από τις παρακάτω ενότητες: ενότητα Β, [«Οι Έλληνες κάτω από τη λατινική και την οθωμανική κυριαρχία \(1453-1821\)»](#) και ενότητα Γ, [«Η Μεγάλη Επανάσταση \(1821-1830\)»](#). Διαβάστε το κείμενο του βιβλίου και εντοπίστε δέκα (10) με δεκαπέντε (15) δύσκολους όρους. Ερευνώντας στο [Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#) να καταγράψετε την ερμηνεία αυτών.

Προσοχή! Οι λέξεις που θα αναζητήσετε θα αφορούν μόνο το κυρίως κείμενο κάθε ενότητας. Επίσης δεν πρέπει να είναι λέξεις που επεξηγούνται στο γλωσσάρι, το οποίο βρίσκεται στο τέλος κάθε ενότητας.

Βήμα 2. Επικολλήστε τες, μαζί λέξεις και σημασία, στο παρακάτω πλαίσιο. Απλοποιήστε τις ερμηνείες αυτές, αφαιρέστε τα εξειδικευμένα σύμβολα του ηλεκτρονικού λεξικού και κάντε αλλαγές, ώστε να είναι κατανοητές από τους συμμαθητές σας.

Δραστηριότητα 2 – Αξιολογούμε και βελτιώνουμε τις εργασίες μας

Βήμα 1. Μπείτε στην ηλεκτρονική διεύθυνση του σχολείου στον χώρο που αφορά την τάξη μας. Έπειτα ανεβάστε στον χώρο συζητήσεων (team discussion) το αρχείο σας με τις λέξεις και τη σημασία τους.

Βήμα 2. Μπαίνοντας ατομικά στον χώρο συζητήσεων (team discussion) αξιολογήστε με παρατηρήσεις και σχόλια τη δουλειά που έχουν ετοιμάσει οι συμμαθητές σας. Προσοχή! Μη ξεχάσετε να κάνετε μια ισορροπημένη κριτική αναφέροντας τι είναι πολύ καλό ή τι σας αρέσει και τι θα μπορούσε να είναι καλύτερο. Μπορείτε επίσης να κάνετε και συγκεκριμένες προτάσεις.

Βήμα 3. Μελετήστε την αξιολόγηση και τα σχόλια των συμμαθητών σας και κάντε τις απαραίτητες διορθώσεις ή αλλαγές.

Δραστηριότητα 3 – Ενσωματώνουμε στο λεξικό τις λέξεις μας

Ανοίξτε το αρχείο παρουσίασης με τίτλο «Ηλεκτρονικό λεξικό ιστορίας». Γράψτε –με τη σειρά κάθε ομάδα- τις λέξεις που βρήκατε και δημιουργήστε υπερ-συνδέσεις σε μια διαφάνεια στην ίδια παρουσίαση.

Ακολουθήστε προσεκτικά τα παρακάτω βήματα:

1. Στην «Κανονική» προβολή, επιλέξτε το κείμενο ή το αντικείμενο που θέλετε να χρησιμοποιήσετε ως υπερ-σύνδεση.
2. Στην καρτέλα **Εισαγωγή**, στην ομάδα **Συνδέσεις**, κάντε κλικ στην επιλογή **Υπερ-σύνδεση**.
3. Στην περιοχή **Σύνδεση με**, κάντε κλικ στην επιλογή **Θέση μέσα στο έγγραφο**.
4. Για να κάνετε σύνδεση με κάποια διαφάνεια στην τρέχουσα παρουσίαση επιλέξτε **Μια θέση σε αυτό το έγγραφο**, κάντε κλικ στη διαφάνεια που θέλετε να χρησιμοποιήσετε ως προορισμό της υπερ-σύνδεσης.

Κάντε έναν τελικό έλεγχο αν όλες οι λέξεις σας απέκτησαν το σωστό υπερ-σύνδεσμο.

Στην τελευταία διαφάνεια συμπληρώστε το όνομα και το επώνυμό σας στο συννεφάκι που αντιστοιχεί στην ομάδα σας.

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο προσφέρει δυνατότητες επέκτασης ανάλογα με τον χρόνο που διαθέτει ο εκπαιδευτικός και τα ενδιαφέροντα των μαθητών. Μια εναλλακτική επιλογή είναι να μελετήσουν τα παιδιά και τις πηγές του βιβλίου της ιστορίας. Επίσης είναι δυνατόν να ζητηθεί από τους μαθητές να ψάξουν και να επιλέξουν και μία εικόνα που μπορεί να συνοδεύει τη σημασία της λέξης (όπου φυσικά αυτό ταιριάζει και είναι δυνατόν). Μία ακόμη πρόταση για το τελικό προϊόν του σεναρίου είναι αντί για πρόγραμμα παρουσίασης να δημιουργηθεί ένα ψηφιακό βιβλίο (flipping book).

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Οι μαθητές ενθουσιάστηκαν με το συγκεκριμένο θέμα. Χρειάστηκε περισσότερος χρόνος από αυτόν που προβλεπόταν για την ολοκλήρωση του σεναρίου κυρίως γιατί προς το τέλος της χρονιάς τα εργαστήρια των υπολογιστών τα χρησιμοποιούσε όλο το σχολείο για παρουσιάσεις. Οι μαθητές δεν αντιμετώπισαν ιδιαίτερες δυσκολίες κατά την υλοποίηση του σεναρίου, καθώς η προσέγγιση των στόχων του σεναρίου έγινε βήμα βήμα με την κατάλληλη καθοδήγηση των φύλλων δραστηριοτήτων και του εκπαιδευτικού.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Cannadine D. 2007. Εισαγωγή. Στο (επιμ.), *Τι είναι ιστορία σήμερα;*, επιμ. D. Cannadine, μτφρ. Κ. Αθανασίου, 9-21. Αθήνα: Νήσος..

Cannadine D. (Επιμ.).2004. *History and the media*. Basingstoke, Hampshire, & New York: Palgrave Macmillan.

Crimi, C. F. & J. Tompkins. 2005. Editing stations: Enhancing the readability of writing. Στο *50 ways to develop strategic readers*, επιμ. G. E. Tompkins & C. Blanchfield. New Jersey: Pearson.

Βαμβακάρη Α. & Χ. Πουλόγιαννη. 2013. *Υφoμετρική προσέγγιση αναγνωστικής δυσκολίας των διδακτικών εγχειριδίων στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση—Η περίπτωση της Ιστορίας*, Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία στα πλαίσια του Διαπανεπιστημιακού Προγράμματος «Τεχνολογισσία», ΕΚΠΑ-ΕΜΠ.

Λιάκος Α. 2007. *Πώς το παρελθόν γίνεται ιστορία*; Αθήνα: Πόλις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Συνοδευτικό υλικό αποτελούν:

- «Ηλεκτρονικό λεξικό ιστορίας».